

Memorandum 2024

Streven naar een ouderenvriendelijk en inclusief lokaal beleid

---

De aanloopperiode naar de gemeenteraadsverkiezingen is een bijzondere aangelegenheid voor de Ouderenraad en de Toegankelijkheidsraad om een aantal verzuchtingen, wensen en suggesties ten aanzien van het gemeentelijk beleid kenbaar te maken. Dit document is het resultaat van overleg tussen de leden van deze raden, de vertegenwoordigde verenigingen en geëngageerde inwoners om van de gemeente een plek te maken waar het veilig en goed is om te leven.

1. Beleid

- 1.1 Een beleid nastreven dat vertrekt vanuit een inclusieve gedachtegang en Universal Design. (A)
- 1.2 Het lokaal bestuur aansporen om bij elk project, evenement, beleidsbeslissing... een toegankelijkheidsscan uit te voeren a.d.h.v. de B's van toegankelijkheid. (B)
- 1.3 Subsidies verlenen aan initiatieven en projecten die inclusief en toegankelijk zijn, of willen worden.
- 1.4 De goede samenwerking met externe partners zoals organisaties en verenigingen behouden, versterken en uitbouwen.

2. Publieke ruimte, gebouwen en wegennet

- 2.1 Toegankelijkheid verhogen van openbare ruimte en gebouwen voor rolstoel- en rollatorgebruikers en andere personen met een handicap. (C)
- 2.2 Voldoende openbare, toegankelijke toiletten voorzien en ze duidelijk kenbaar maken met de nodige bewegwijzering.
- 2.3 Voldoende rustbanken voorzien (Hospicebossen, wandelroutes, dorpskernen, winkelbuurt...).
- 2.4 Bij aanleg en aanpassingen van het wegennet steeds aftoetsen op veilig en comfortabel gebruik voor rolstoel- en rollatorgebruikers en andere personen met een beperkte mobiliteit. (D)
- 2.5 Belemmeringen en hindernissen op voet- en fietspaden vermijden.
- 2.6 Voldoende gereguleerde (kort)parkeermogelijkheden voorzien aan de openbare gebouwen, met extra aandacht voor personen met een handicap en/of een beperkte mobiliteit. Ook voor zij die niet in het bezit zijn van een parkeerkaart voor personen met een handicap. (E)
- 2.7 Parkeerplaatsen voorzien aan het nieuwe KSA gebouw, daar deze ook gehuurd en gebruikt kan worden voor activiteiten van verenigingen.
- 2.8 Extra parkeerplaatsen voor fietsen voorzien waar men de fiets aan een ankerpunt kan vastmaken, niet enkel aan openbare gebouwen maar ook in de buurt van de kerkpleinen en op plaatsen waar winkels zijn.
- 2.9 Korte, veilige wandelroutes voorzien (2 à 2,5 km) met voldoende rustpunten. (F)

3. Mobiliteit

- 3.1 Aandacht voor een veilige verkeersomgeving.
- 3.2 Vormingen voorzien over verkeersveiligheid, behendigheid en het opruimen van de verkeersregels. Met specifieke aandacht voor veilig elektrisch fietsen.
- 3.3 Toegankelijke en betaalbare bus- en treinverbindingen voorzien i.s.m. De Lijn en de NMBS. Cfr. het Masterplan Toegankelijkheid. (G)
- 3.4 Voetgangers- en fietsbrug voorzien over de N60 die de wijk Landuit verbindt met de dorpskernen. Bij voorkeur tussen de Koedreef en de 's Gravendreef.
- 3.5 Bekendmaken en stimuleren van het [mobiliteitsproject 'Iedereen mee'](#) en andere alternatieven.

4. Economie en werk

- 4.1 Het nastreven en stimuleren van inclusieve tewerkstelling, zowel binnen het lokaal bestuur als bij externe bedrijven.
- 4.2 Het bekendmaken van mogelijke samenwerkingen met maatwerkbedrijven in de gemeente zoals Zonnehoeve Production.
- 4.3 Handelspanden stimuleren om hun toegankelijkheid te verhogen. Ook richtlijnen meegeven bij nieuwbouwprojecten vanuit de dienst Stedenbouw en het uitreiken van een toegankelijkheidsprijs. (H)
- 4.4 Het bekendmaken en promoten van betaald vrijwilligerswerk vanuit de deeleconomie. (I)

5. Wonen

- 5.1 Sensibilisering rond 'ouder worden & wonen'. Mensen stimuleren om tijdig na te denken over hun oude dag.
- 5.2 Initiatieven blijven ontwikkelen om mensen langer thuis te laten wonen (cfr. Zorgloket).
- 5.3 Inwoners wegwijs maken en steunen in technische en financiële mogelijkheden om bestaande woningen aan te passen aan de veranderende noden van ouder wordende mensen en personen met een handicap.
- 5.4 Informatie aanbieden over renovaties voor energiebesparing van de woning (cfr. Energieloket). Ook de lokale aanpassingspremie meer bekendmaken.
- 5.5 Woonzorgcentra meer inbedden in de samenleving en verbinding creëren. Ze laten evolueren naar een woonzorgzone: naast zelfstandig wonen kan er ook beroep gedaan worden op een (gedeeltelijke) dienstverlening van een woonzorgcentrum zoals combinatie kortverblijf, dagverblijf, serviceflats...
- 5.6 Woonzorgcentra betaalbaar houden en het aantal plaatsen in woonzorgcentra uitbouwen. Voorrang verlenen aan inwoners van de gemeente.
- 5.7 Verzekeren van basisvoorzieningen rond de gemeenschapskernen zoals winkels, dokter, apotheek, tandarts, bankautomaat, postpunt...

6. Leefbare, zorgzame en respectvolle buurten

- 6.1 Een groene, duurzame en toegankelijke omgeving creëren in en rond de gemeenschapskernen. Het groen ook voldoende onderhouden, vuilbakken voorzien en optreden tegen zwerfvuil en hondenpoep.
- 6.2 Het platform 'Give a Day' verder uitbouwen.
- 6.3 Het versterken van het buurtweefsel door middel van buurtwerkingen zoals het project 'Zorgzame buurten' en 'buurtbuddy's'.
- 6.4 Aandacht voor eenzaamheid bij inwoners. Het investeren in en uitbreiden van projecten die vereenzaming aanpakken, isolatie tegengaan en sociale inclusie bevorderen (doorverwijskaarten, belrondes, 80pluspunt, Pluscafé...).
- 6.5 Dementievriendelijke gemeente uitbouwen waarin personen met dementie en hun mantelzorgers volop kansen krijgen om te blijven participeren.
- 6.6 Respectvol handelen naar en betutteling tegengaan van alle inwoners, met specifieke aandacht voor ouderen en personen met een handicap.

7. Gezondheid, zorg en veiligheid

- 7.1 Ondersteuning van het Zorgloket en de zorgcoach voor inwoners en mantelzorgers.
- 7.2 Informatiemomenten organiseren over specifieke thema's voor ouderen en personen met een handicap (gezondheid, voorzieningen, premies...).
- 7.3 Bijdragen tot de veiligheid en preventie van alle ouderen en personen met een handicap, met speciale aandacht voor inwoners in kwetsbare situaties (BIN deelname, meldpunt...).

8. Vrije tijd

- 8.1 Ontmoetingsplaatsen meer promoten en uitbouwen (cfr. Pluscafé, LDC...).
- 8.2 De dienstverlening van het LDC verder uitbouwen en toegankelijker maken voor niet-bewoners van een wzc.
- 8.3 Initiatieven voor intergenerationale en inclusieve samenwerkingen opstarten (bv. Brede School).
- 8.4 Het lanceren van de UITPAS vanuit de Cultuurregio Leie Schelde. Inclusief de solidaire kostendeling en met aandacht voor ouderen en personen met een handicap.
- 8.5 De socio-culturele en sportieve agenda afstemmen met verschillende doelgroepen; waaronder ouderen, personen met een handicap en/of personen in een kwetsbare situatie.
- 8.6 Promotie van en steun aan de vrijetijdsbesteding i.f.v. toegankelijkheid en inclusie.
- 8.7 De Ouderenweek, inclusief het Seniorenfeest, behouden en uitbouwen.
- 8.8 Betere accommodatie voor de binnen en buiten petanque terreinen.
- 8.9 Verenigingen laten nadenken en een plan laten opmaken om met verschillende doelgroepen rekening te houden (infomomenten, vormingsavonden, praattafels...).

9. Dienstverlening en communicatie

- 9.1 Inclusieve publieke dienstverlening garanderen. Zowel outreachend als digitaal en fysiek. Ook dienstverlening aan huis aanbieden indien noodzakelijk. (J)
- 9.2 De dienstverlening meer bekendmaken onder de inwoners. Zowel van het lokaal bestuur als van externen (Zorgband, verenigingen, zorginstellingen...).
- 9.3 Automatische rechtenverkenner en -toekenning. (K)
- 9.4 Inclusief communiceren. (L)
- 9.5 Via de gemeentelijke informatiekanalen voldoende aandacht schenken aan de werking van de Toegankelijkheidsraad, de Ouderenraad en vertegenwoordigde verenigingen.
- 9.6 Het Repair Café verder uitbouwen.

10. Digitalisering

- 10.1 Initiatieven nemen om de digitale kloof te verkleinen (Digiclub, BEEGO, lessenreeksen...).
- 10.2 Het aanbod van de Digiclub een ruimere bekendheid geven, met speciale aandacht voor kwetsbare ouderen en personen met een handicap. (M)
- 10.3 Aandacht voor de risico's bij een cashloze organisatie. Minimaal aantal cashautomaten...
- 10.4 Het aanbieden van vormingsmomenten en het informeren over de mogelijke digitale gevaren (fraude, phishing...).

11. Inspraak en participatie

- 11.1 Blijven inzetten op bevragingen bij het brede publiek rond alle projecten die inwoners aanbelangen.
- 11.2 Transparante terugkoppeling en opvolging van alle inspraak- en participatietrajecten.
- 11.3 Noden en wensen van ouderen en personen met een handicap in kaart brengen via een bevraging of via een behoefte-onderzoek. (N)
- 11.4 Vrijwilligerswerk actief promoten, bekendmaken en faciliteren. Zowel binnen het lokaal bestuur als binnen externe verenigingen en organisaties.
- 11.5 Opleidingen organiseren voor vrijwilligers (Give a Day, AED, gebruik Recreatex, afval sorteren...).
- 11.6 De ervaring van ouderen en personen met een handicap benutten en de lokale ouderen- en Toegankelijkheidsraad betrekken bij interessante beleidsontwikkelingen.
- 11.7 De andere adviesraden aansporen om rekening te houden met de belangen van de oudere inwoners en inwoners met een handicap.
- 11.8 Uitbreiden van de engagementen binnen de adviesraden na een fusie met De Pinte.

11.9 De ouderen- en Toegankelijkheidsraad verwachten een sterk engagement van de schepen en ambtenaar voor ouderenbeleid en inclusie. Bv. aanwezigheid raden, ondersteuning, vertegenwoordiging, betrokkenheid...

11.10 Zorgen voor een inclusief, laagdrempelig, efficiënt en effectief meldpunt.

In naam van de Ouderenraad en de Toegankelijkheidsraad

Roland De Clercq, voorzitter Ouderenraad

Sylvie De Paepe en Jasper Balcaen, voorzitters Toegankelijkheidsraad

Bijlagen

- (A) [Universal Design](#) is een manier van ontwerpen die bij elk ontwerp rekening houdt met uiteenlopende soorten gebruikers. Zonder aparte aanpassingen voor elke mens die anders is dan 'het gemiddelde'.
- (B) De [B's van toegankelijkheid](#): bereikbaarheid, beschikbaarheid, betaalbaarheid, bruikbaarheid, begrijpbaarheid, betrouwbaarheid, bekendheid, begripvol en betrokkenheid.
- (C) Onder 'handicap' verstaan we elk langdurig en belangrijk participatieprobleem van een persoon dat te wijten is aan het samenspel tussen functiestoornissen van mentale, psychische, lichamelijke of zintuiglijke aard, beperkingen bij het uitvoeren van activiteiten en persoonlijke en externe factoren ([definitie VAPH](#)).
- (D) Schuin afhellende voetpaden (bv. ter hoogte van inritten van garages) vermijden. Er steeds voor zorgen dat er een horizontaal deel blijft waar rolwagens kunnen oprijden; mensen kunnen opstappen – met of zonder rollator. Om het oprijden met een wagen te vergemakkelijken kan een afgeschuinde borduur geplaatst worden die het hoogteverschil overbrugt.
- (E) Informatie over parkeren met een parkeerkaart voor personen met een handicap, zie [Kaart \(scores\) | Navigeer en Parkeer](#), [Parkeren aan de kust voor personen met een handicap | Navigeer en Parkeer](#) en [Aanbevelingen aangepaste en voorbehouden parkeerplaatsen \(navigeerparkeer.be\)](#).
- (F) Cfr. 'Zilveren linten': korte, veilige wandelroutes, specifiek aangepast aan de noden van ouderen. Ze bieden een vertrekpunt voor gemeenten om te werken aan ouderenvriendelijke publieke ruimte. Aan de hand van terreinbezoeken en participatie met bewoners worden de meest geschikte trajecten uitgestippeld en aanbevelingen en quick-wins geformuleerd. Van de bevindingen wordt er een rapport opgemaakt, ondersteund door digitale kaarten en beeldmateriaal.
- (G) Het [Masterplan Toegankelijkheid](#) is een actieplan om de halte-infrastructuur van het openbaar vervoer tegen 2030 meer toegankelijk te maken. Het staat in het Vlaams regeerakkoord en past in de nieuwe Vlaamse mobiliteitsvisie van [basisbereikbaarheid](#).
- (H) Tips voor toegankelijke handelszaken, zie [Samen werken aan een maatschappij zonder beperkingen | De Warmste Entree](#) en het [Handboek 'Toegankelijkheid publieke gebouwen'](#).
- (I) Dankzij de deeleconomie kunnen personen met een handicap hun naasten en/of mantelzorgers een kleine vergoeding geven voor de hulp bij dagelijkse taken. Van een luisterend oor bieden tot boodschappen doen of koken, en zoveel meer. Ook kunnen personen met een handicap zichzelf als helper aanbieden. Via online platformen kunnen mensen met en zonder handicap elkaar vinden. Zie [www.zorgwijs.be](#), [www.helper.be](#), [www.trixxo.be](#).
- (J) 40% van de Vlaamse 65-plussers gaat liever langs bij een loket om zaken te regelen in plaats van dit online te doen. Bij 75-plussers gaat het om 55% (Digimeter 2021). Inzetten op een inclusieve publieke dienstverlening blijft dan ook van groot belang. Zorg voor een slimme mix aan kanalen, gebaseerd op het 'click-call-face-home'-principe. Hierbij kunnen burgers zowel via de pc (click), telefonisch (call) of aan een loket (face) gebruik maken van de lokale openbare dienstverlening. Voorzie voor kwetsbare groepen die zich moeilijk kunnen verplaatsen persoonlijke dienstverlening aan huis (home).
- (K) Rechtenverkenner, zie [Doelgroep Personen met een handicap - Rechtenverkenner](#).

(L) Gids voor inclusieve communicatie, zie [Gids over inclusieve communicatie | Vlaanderen.be](#) en Communiceren met pictogrammen, zie [Hasselt zet in op inclusieve communicatie voor kinderen met communicatieve of cognitieve beperking | VRT NWS: nieuws.](#)

(M) Zorg dat loketmedewerkers en vrijwilligers van de gemeentediensten inwoners vlot wegwijs kunnen maken bij digitale vragen of problemen of kunnen doorverwijzen naar een vorming of hulpverlening op maat.

(N) Ouderen worden een steeds grotere en meer diverse doelgroep, met uiteenlopende wensen, noden en behoeften. Zorg voor een duidelijk zicht op hoe zij in al hun diversiteit het leven in de gemeente ervaren. Hou dus de vinger aan de pols, bijvoorbeeld door het herhalen van het Ouderenforum '80 in 2030' en/of een ouderenbehoefteonderzoek i.s.m. de vakgroep Gerontologie van de VUB. Idem voor personen met een handicap.

